

Rivka, een bijzonder meisje

Mia Dreese

Soms gebeurt het in je lespraktijk dat je een leerling krijgt die heel bijzonder blijkt te zijn. Het zou een groot avontuur worden toen Rivka (niet haar echte naam) als zevenjarige bij me op les kwam. Hoewel ze eigenlijk dwarsfluit wilde spelen, was ze daar echt nog te klein voor, dus werd het twee jaar blokfluit – waar ik zelf vroeger ook mee begonnen ben. Voorlopig kon ik haar dat dus wel leren.

Omdat ze niet wist wat links of rechts was tekende ik haar linkerhand over in haar schrift, dan kon ze thuis kijken welke hand op het plaatje paste. Ook merkte ik dat aan meer dan één vinger plus de duim denken een grote opgave voor haar was. Daarom plakte ik het duimgat af, zodat we ons eerst konden concentreren op de vingers die de bovenste drie gaatjes gingen sluiten. Ik vertelde verhaaltjes over een bus (de b, wijsvinger naar beneden), een aap (de a, nog een vinger) en een gans (de g, drie vingers). Later kwamen daar de fiets (f) en andere figuren bij, zodat Rivka een letter-greep-associatie leerde ontwikkelen. Om haar iets later wel te laten kennismaken met muzieknootenschrift schreef ik de liedjes op met gekleurde noten. Zij mocht zelf de maatstrepen invullen. Dat leerde haar heel goed naar de notenbalk te kijken, de strepen moesten precies passen! We hadden veel plezier, en aan het eind van de les mocht ze een tekening maken over het verhaaltje. Toen viel me op dat ze nooit tekende wat we in het verhaaltje (en de muziek) beleefd hadden.

Om zo onbevangen mogelijk tegenover haar te staan, had ik besloten voorlopig niet aan de ouders te vragen of er iets met Rivka aan de hand was. Een kind krijgt al gauw een stempel, wat je als leraar kan beperken in je mogelijkheden. Later bleek dat ook de ouders toen niet precies wisten wat er met haar was. Het leek op autisme

of een gedragsstoornis. Ze bleek al veel hulpverleners te hebben gezien. Maar ik was een nieuw persoon met een voor haar nieuwe aanpak, iemand die haar kennelijk op haar 'gezonde deel' aansprak. Later is ontdekt dat ze een IQ van nog geen 50 had. Dat heeft natuurlijk enorme invloed op iemands gedrag; als je de wereld om je heen niet begrijpt, loop je altijd op je tenen. Vanaf dat moment heb ik in de les geen vergelijkingen meer gebruikt, die waren voor Rivka veel te abstract. Al gauw bleek dat ze heel muzikaal was (haar vader zong ook veel) en dat ze humor had. Samen konden we om hetzelfde in de les lachen, terwijl een buitenstaander daar niets van begreep. Helaas had ze ook wel mindere buien, die ik in de les maar moest zien op te vangen. Op een dag kwam ze met een sleutelbosje in haar hand, niet van plan dat los te laten. Maar ja, fluitspelen doe je met twee handen, dus wat te doen? Ik besloot het stukje zelf te gaan spelen, zij moest op de maat mee rammelen. Dat ging prima, en ik stelde daarna voor dat we het zouden omdraaien: ik rammelen, zij spelen. En zo hebben we er toch een leuke les van gemaakt. Mijn creativiteit werd soms tot het uiterste aangesproken!

Door Rivka's faalangst (er was heel wat dat ze op haar (gewone) school niet kon), gebeurde het wel dat ze boos met haar rug naar me toe ging staan als ik zei dat ze een noot niet zo goed had gespeeld. Ik ontdekte dat ze het dan heel raar vond als ik me ook omdraaide; dat was niet de bedoeling! Dus draaiden we ons allebei maar weer om (in de psychologie heet dat gedrag 'spiegelen', maar zonder die kennis kun je ook je intuïtie gebruiken).

Ik merkte dat ze niet uit haar hoofd kon spelen, ook geen bekende liedjes. Daarom kopieerde ik uit allerlei boekjes geschikte stukjes. Maar ze kon niet lezen – ook noten lezen was niet mogelijk. Dus gaf ik alle noten een eigen kleur, en Rivka's moeder gaf haar vingers ook die kleuren. Zo hebben we de eerste twee jaar heel wat liedjes gespeeld. Eerst wees ik er met mijn vinger de noten bij aan, want het leek erop dat ze ook dyslectisch was, maar toen we bij de f kwamen had ook ik beide handen nodig, en ik legde dus uit dat ze zelf goed moest opletten. Dat gaf haar kennelijk wat meer zelfvertrouwen, zodat ik het bijwijzen later kon weglaten. Overigens speelden we meestal samen, want tellen was niet uit te leggen. Ik op blokfluit, C- of zelfs altfluit of piano. Wel liet ik haar zelf een maat vooruit tellen, in het juiste tempo. Ook met cd speelden we meestal samen, al was het tempo soms wel een probleem. Dan moest ik haar uitleggen dat we het eerst goed zonder cd moesten oefenen – als ze eenmaal een fout had gemaakt, dan wilde ze zo'n stukje niet meer spelen. Voor herhalingen gebruikten we altijd een vast kleurenschema, desnoods

Mia en Rivka

een concertje voor de klas gegeven, en toen ze van school ging zelfs voor de hele school. Het commentaar van haar meester was: “verrek, ze kan het écht”!

Repertoirelijst met bruikbare boeken:

Het zilveren fluitboek – Rineke Smilde. Uitg. Broekmans & Van Poppel 1595.

The Flutist's Primer (toonladders in stukjes voor 2 fl) – Louis Moyses. Uitg. G. Schirmer.

Mozart for flute (op de cd ook de originele bezetting). Uitg. Fentone Music.

Pop-Start for the beginner flautist with irresistible backing tracks – Hilary Taggart (met cd). Uitg. Spartan Press SP883.

Kids Play Hits (met cd). Uitg. De Haske.

English Folksongs voor 2 c-instrumenten (met cd). Arr. B. Lupa. Uitg. Lupa Muziek.

Klezmers deel 1 en 2 voor 2 c-instrumenten (met cd).

Arr. B. Lupa. Uitg. Lupa Muziek.

34 Well-known Classics for Flute (met cd). Arr. Frank Glaser. Uitg. IZIS.

World Famous Melodies (met cd). Arr. C. Cowles en R. Desmet. Uitg. Fentone Music.

Irish Melodies (met cd). Joachim Johow. Uitg. De Haske.
12 Songs of the British Isles (met cd). Johan Nijs. Uitg. Scherzando.

The Sound of Music (met cd). Rodgers and Hammerstein. Uitg. Williamson Music.

ABBA, easy playalong for flute (met cd). Uitg. Wise Publications.

Cats – Andrew Lloyd Webber. Fluit en piano. Uitg. Faber Music.

Traditioneel Joodse muziek, bewerkt voor 2 fluiten door Mia Dreese. Een uitgave is in voorbereiding.

